

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșină
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cho.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
ISSN-L 2734 -6889

Constantinii (II)

Balaci Pascu

(urmare din nr. 7/2021)

Dramatis personae:

Constantin Brâncoveanu, domn al Țării Românești între 1688-1714, fiul lui Matei Brâncoveanu și al Stancăi Cantacuzino, sora domnitorului Șerban Cantacuzino (1678- 1688)

Constantin al XI-lea Paleologul (Dragases) (în limba greacă *Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Δραγάσης Παλαιολόγος, Kōnstantinos XI Dragasēs Palaiologos*), ultimul împărat creștin al Imperiului Bizantin (1448 - 1453)

Constantin I sau Constantin cel Mare, primul împărat creștin al Imperiului Roman (306-337)

Constantin , fiul cel mare al voievodului Constantin Brâncoveanu

Constantin Brâncoveanu al... Zilelor Noastre (POVESTITORUL) ... urmașul contemporan al domnitorului Țării Românești

Eunucul călău

Tabloul 5

Constantin al XI-lea Dragases(răsuflând cu greutate): Cine mi-a pomenit numele ? De ce stați aici ? V-ați ascuns ? Trebuie să ne pregătim pentru apărarea Constantinopolului.

(Povestitorul schimbă o privire complice cu Constantin Brâncoveanu pentru a intra în jocul proaspătului oaspete.)

Constantin Brâncoveanu: Măria Ta, venim și noi să te ajutăm!

Povestitorul: Să ne pui în locul cel mai primejdios, Măria Ta!

Constantin al XI - lea Dragases: Toate locurile de apărare ale cetății au devenit periculoase. Doamne, de ce l-am lăsat pe ungurul Orban să plece la sultan cu planurile celui mai puternic tun din

lume ? Nu am avut bani să-i realizez proiectul. Acum , cu ajutorul unui creștin ungar , turcul vrea să spargă marea cetate creștină a Constantinopolului.

(se așează frânt pe priciul din celulă):

Sunt bătrân, am obosit, frații mei, să tot cer ajutor din Apus. Nu mă mai țin puterile să cerșesc trupe de la regele Franței, Papa de la Roma, regele Ungariei și principii germani...

Roma a fost creată de Romulus cel Mare și a căzut sub un alt Romulus. Romulus Augustulus.

Cel mai mare și mai frumos oraș din lume, Constantinopol, a fost creat de împăratul Constantin cel Mare. Să piară acum sub un alt împărat, cu același nume de Constantin ? Constantin cel Mic ? Constantin al XI-lea Dragases? Adică, sub mine , sub Constantin... cel Mic ? Constantin cel Nevolnic ? Constantin cel Necedincios ? Cel născut în nefericita zi de 8 februarie a anului 1405, fiind al patrulea copil dintre cei șapte fii ai împăratului Manuel al II-lea... Doamne, ucide-mă, mai repede, înainte de a se împlini prorocirea ca această cetate creată de un Constantin să piară sub un alt Constantin... Fă, Doamne, să nu fiu eu acela... ! Cu ce ți-am greșit eu , Doamne ? Cu ce ?

(Începe să plângă în hohote, iar cei doi companioni îl mângâie)

Povestitorul: Înălțimea voastră, vă rog nu vă pierdeți cu firea!

Constantin al XI-lea Dragases: Mulți locuitori mi- au prezis că marea noastră cetate creștină va cădea pentru că am făcut pactul de unire cu Papa de la Roma și că din aceasta cauză, ortodoxia fiind trădată, asupra noastră a venit urgia Bunului Dumnezeu.

Unirea cu Roma...

Constantin Brâncoveanu (uimit): Unirea cu Roma ? Asta ai spus, mărite basileu ? Unirea cu Roma ?

Constantin al XI- lea Dragases: Da. Unirea cu Roma.

Constantin Brâncoveanu: Ne despart două secole și ceva , bunule împărat, dar ne unește aceeași durere. Unirea cu Roma...

Constantin al XI-lea Dragases: Cine ești tu ? Și ce vrei să spui?

Constantin Brâncoveanu: Sunt Constantin Vodă Brâncoveanu , dar mă trag și din neamul Cantacuzinilor...

Constantin al XI-lea Dragases : Pe tronul din Constantinopol au urcat și Cantacuzini... Unul din ei a fost împăratul Ioan al VI-lea Cantacuzino... A domnit între 1341- 1354... Porecla familiei Cantacuzino era aceea de Șeitănești...

Povestitorul: Șeitănești ?

Constantin al XI-lea Dragases: Da, Șeitănești, de la cuvântul turcesc șeitan oglu, care înseamnă fiul dracului. Cantacuzini credincioși nouă au fost și guvernatorii Ioan Cantacuzino, guvernator al provinciei noastre Corintul și Constantin Cantacuzino , guvernator la Vostitza (Aigion)... Constantin Cantacuzino a trecut Golful Corintului cu un corp de infanterie și unul de cavalerie și i-a pus pe fugă pe turcii din câteva sate din vestul Focidei ... Cel mai mare trofeu al său a fost însă orașul Loidoriki. Cetățenii urbei au fost atât de bucuroși , încât au schimbat numele orașului lor în Cantacuzinopolis, după numele cuceritorului cantacuzin. Când Papa Eugeniu a fost informat de vitejia lui Cantacuzino l-a făcut imediat conte palatin de Lateran.

Constantin Brancoveanu: Dinspre partea tatălui meu, mă trag din Cantacuzinii tăi, mărite basileu. Dar ce vreau eu să spun despre unirea cu Roma ? Că, eu ca voievod al Țării Românești, m-aș fi apropiat mai mult de Viena, dar nu am putut.

Constantin al XI-lea Dragases: De ce , vrednice rege ?

Constantin Brâncoveanu: Pentru că imperialii din Viena după ce au smuls Transilvania din mâinile turcilor nu procedează cum se cade cu frații noștri ortodocși.

Constantin al XI-lea Dragases: Adică ?

Constantin brâncoveanu: Îi silesc să treacă de la ortodoxie la catolicism. Și asta o fac peste capul bieților poporeni, doar cu unii dintre episcopi. Unirea cu Roma a unei părți a românilor ortodocși din Transilvania a avut loc la 1697 . Ea a fost decisă de sinodul de la Alba Iulia sub conducerea mitropolitului Teofil. Prin această unire s-a urmărit, implicit, și un josnic interes politic: Viena catolică a tăiat unul din puternicele fire care lega până atunci pe românii aflați pe ambele versante ale Carpaților. Prin Diploma Leopoldină promulgată la un an după pacea de la Karlowitz, împăratul

Leopold I al Austriei a scăpat pe noii preoții greco - catolici de iobăgie. Când însă, după moartea lui Teofil, Atanasie Anghel, noul mitropolit al românilor din Ardeal a fost hirotonisit la București în prezența mitropolitului Țării Românești și a patriarhului Dositei al Ierusalimului, eu am reușit să vorbesc și să-l oblig pe Atanasie să făgăduiască că va păzi tocmelele între eparhia sa și Scaunul Ungrovlahiei pe care predecesorul său Teofil începuse să le încalce. Dar la Viena, copleșit de onoruri, a primit un lanț gros de aur de la împărat și acolo a promis Curții imperiale că va rupe legăturile cu mine, deși l-am copleșit cu nenumărate daruri și toate cele de trebuință spre a veni în ajutorul poporenilor din Ardeal. De aceea, eu unul am sprijinit curentul anti- unionist din Ardeal, fie că a venit de la Dieta ungurească, fie că a venit de la românii din sudul Ardealului. Am răspândit în Ardeal cărțile de învățătură ortodoxă . Dar am trimis și cărțile de afurisenie date de patriarhul Calinic al Ierusalimului și Constantinopolului împotriva noului mitropolit Atanasie care a fost denumit pe drept cuvânt SATANASIE, pentru că a trădat ortodoxia străbună.¹⁴

Când lordul William Paget, unul din mediatorii păcii de la Karlowitz a trecut prin București venind de la Constantinopol spre Viena în cele câteva zile de popas l-am primit la mine, l-am omenit ca pe un mare binefăcător și l- am rugat să transmită împăratului Leopold I dorința mea ca românii din Transilvania să nu fie siliți să accepte unirea cu Roma.

Constantin al XI-lea Dragases: La mine unirea cu Roma a fost altfel.

Constantin Brâncoveanu: M-aș mira nespun să fie altfel.

Constantin al XI-lea Dragases: Ascultați și vă veți da seama singuri.

Deși m-am căsătorit în timp cu două italience, nu- mi dădea mie inima ghes să mă însor și cu Papa de la Roma. Mama mea a fost o sârboaică ortodoxă teribilă, iar tata a fost pe jumătate grec, iar voi trebuie să știți că grecii sunt ortodocșii ortodocșilor.

Aveam doar 17 ani când, în iunie 1422, sultanul Murad al II-lea a asediat Constantinopolul. Nu ne-am așteptat la acest act de mârșăvie pentru că tatăl meu, împăratul Manuel al II - lea se înțelesese foarte bine cu sultanul de mai înainte, Mehmed I. Dar Mehmed a murit în 1421. S-a schimbat kalimera, cum zic tot grecii. Necredincioșii ne-au asediat zi și noapte. Fratele meu Ioan al VIII-lea, de curând încoronat împărat asociat al tatălui meu și moștenitor legitim a apărat cu eroism Cetatea. Ea a rezistat așa cum s-a întâmplat întotdeauna.

Povestitorul: Cu o singură excepție.

Constantin al XI-lea Dragases: Da. O singură dată, în 1204, Constantinopolul a căzut. Dar nu în fața turcilor , ci a cruciaților din Apus. Cavalerii au jefuit cumplit cetatea, au ucis, au necinstit cele sfinte, au prădat totul. Atunci cred că a avut loc cu adevărat cea de- a doua schismă. O prăpastie de netrecut între ortodocși și latini. Măcar pentru aceasta silnicie, Apusul ar trebui să vină acum să ne apere. Dar să nu-mi uit vorba.

(răsufă o clipă și reia apoi cu însuflețire)

14 Silviu Dragomir- Românii din Transilvania și unirea cu biserica Romei, Studii și materiale de istorie medie, 1959, p. 323/340.

În urma atacului mișeilor de turci, bietul tata s-a paralizat pe o jumătate a corpului. Apoi au renunțat să mai atace cetatea. Se dovedise încă o dată inexpugnabilă.

Conștient că osmanlîii se vor pregăti iar de asalt pe viitor, fratele meu Ioan a luat drumul Apusului să caute ajutor contra turcilor. Regele catolic al Ungariei i-a spus pe șleau că dacă vrea sprijin în bani și trupe , trebuie ca el și constantinopolitani să jure neîntârziat supunere Papei de la Roma și să se unească cu Biserica Romei. Nu era o noutate. Și tatăl nostru, împăratul Manuel al II-lea auzise același lucru, dar de la alții. Dar tatăl meu, extrem de prudent, bun diplomat, mereu înțelept, a respins cu tact, bunăvoință și nespună blândețe această propunere. O proclamare cu surle și trâmbițe a unirii cu Roma, așa cum dorea Apusul, ar fi înfuriat peste măsură pe turci. În plus, fratele meu și cu mine , am crezut mereu că ortodoxia noastră este calea cea adevărată spre mântuire. Lumina Învierii la Paște vine numai la patriarhul ortodox grec de la Ierusalim. De aceea, tatăl nostru s-a călugărit, a lepădat toate cele lumești și a murit împăcat cu sine și cu Dumnezeu în vârstă de 75 de ani la 21 iulie 1425.

Fratele meu Ioan al VIII-lea a devenit cu adevărat împărat și în realitate, nu numai cu numele. El avea nevoie de mine ca regent, pentru că pleca, pentru scurt timp, în Italia. El a plecat pe mare, spre

Roma papilor , la sfârșitul lui noiembrie 1425. Papa Eugeniu al IV-lea convocase un conciliu pentru realizarea unirii bisericilor ortodoxe grecești și cea latină. Aproape toți papii au socotit că simplii creștini din Occident nu ar putea să meargă să apere Constantinopolul de turci până în momentul în care biserica bizantină nu-și recunoștea greșelile și nu accepta supunerea față de Roma. Abia după acest moment, ar putea fi propovăduită o cruciadă pentru depresurarea Constantinopolului și alungarea turcilor din Europa. După convorbiri lungi și tensionate, papa Eugeniu l-a convins oarecum pe fratele meu și pe ierarhii Bisericii ortodoxe să discute problemele unirii în cadrul unui conciliu la Ferrara. Ne-am dus cu toții în Italia. Eram o delegație impunătoare cu patriarhul Constantinopolului, Iosif al II-lea, cu împuterniciți ai patriarhilor de Alexandria și Ierusalim, mitropoliți, călugări , învățatul Bessarion de Niceea, Marcu Eugenikos de Efes și călugărul Isidor, mitropolitul de Kiev. Între laici, cel mai vestit era filosoful Gheorghe Gemistos Plethon din Mistra, care cunoștea pe fratele meu și pe ceilalți frați ai noștri de mai mulți ani. Fratele nostru Dimitrie era cunoscut ca adversar înfocat al oricărui plan de unire a bisericilor. Conciliul ecumenic a fost de fapt, numai o adunare pestriță , pusă pe ceartă și harțag. Și-a încheiat lucrările la Florența, în luna iunie 1439. Rezultatul ei concret? O simplă proclamație care anunța, în sfârșit , că unirea Bisericilor Greacă și Latină se înfăptuise. Actul uniației a fost semnat de toți ierarhii bizantini, cu excepția unuia singur.

Povestitorul: Cine nu a semnat actul uniației ?

Constantin al XI-lea Dragases: Marcu Eugenikos, mitropolitul de Efes. A fost singurul care a rezistat pe pozițiile ortodoxismului pur. Fratele meu s-a întors pe malurile Bosforului abia la 1 februarie 1440. Până atunci, zvonurile au circulat în toate chipurile în capitala lumii ortodoxe de pe malurile Bosforului. A circulat zvonul că delegația noastră ar fi fost intimidată și forțată să semneze actul uniației. S-a stârnit un val uriaș de amărăciune , de indignare, de revoltă printre bizantini. Poporul a întâmpinat pe împărat cu suspiciune și răceală. Ceva se rupsese în sufletul lor iremediabil. Asta am văzut. Mulți constantinopolitani au crezut, pur și simplu, că împăratul îi trădase. Amărăciunea fratelui meu a crescut și mai mult, aflând că iubita lui soție, pe care n-o văzuse de mai bine de doi ani, murise pe când el se afla în drum spre cetatea de pe Bosfor.

Povestitorul: Dar ce atitudine ai avut tu , față de actul uniației, mărite basileu ?

Constantin al XI-lea Dragases: Am fost una cu fratele meu. Fratele meu nu manifesta fanatism pro sau contra Uniației. Dar diplomaticește socotea că actul semnat în Italia este bun în măsura în care ar fi generat energii creștine în stare să pornească o uriașă cruciadă spre cuibarele turcilor din Europa și Asia Mică, lucru care ar fi satisfăcut oarecum amorul propriu al credincioșilor ortodocși din capitală. Biserica noastră ortodoxă nu a exclus compromisul, medierea, bunăînțelegerea, dacă acest compromis întărește credința și pe credincioșii înșiși. Cu toate acestea, unii fanatici ortodocși nu au fost de acord nici cu o literă din actul uniației, au declarat sus și tare că este o imensă gafă diplomatică, nu trebuia semnat nimic și că această eroare politico-diplomatică avea să exacerbeze suspiciunea turcilor aflați la doi pași de noi și care iar ar fi scos sabia sau tunul... Marcu Eugenikos, mitropolitul de Efes, care refuzase să semneze decretul de la Florența - a declarat public că aceasta este ultima trădare a ortodoxiei strămoșești și că această trădare avea să atragă asupra Constantinopolului mânia lui Dumnezeu...

Constantin Brâncoveanu: Dar cum ai ajuns împărat ? Povestește - ne!

Constantin al XI-lea Dragases: Înainte de a fi împărat am construit zidul Hexamilionului, pentru oprirea turcilor, am cucerit Atena... Am fost comparat cu marele conducător grec Temistocle... Dar e mult mai greu să fii împărat decât militar... Cum am ajuns eu imperator ? În iunie 1448, fratele meu Teodor a murit în provincia sa de la Selymbra. În 31 octombrie, același an, a murit și fratele meu împăratul Ioan al VIII-lea. Mai rămăseseră trei pretendenți la tron : eu și ceilalți frați, Dimitrie și Toma. Dar ei știau că eu sunt favoritul, fratele meu Ioan al VIII-lea m-a numit succesori pe patul de moarte. Vestea morții lui m-a prins departe de Capitală. Eram la Mistra. Frații mei erau mai aproape de cuibarul puterii. Dimitrie fiind iubit de către facțiunea antiunionista, putea deveni instrumentul servil al acesteia, pentru a spăla rușinea unirii cu Roma , semnată la Florența. Totul a fost salvat de înțeleapta mea mamă. Putea să fie război civil.

Constantin Brâncoveanu: Cum ?

Constantin al XI-lea Dragases: Împărăteasa văduvă Elena Paleologhina și-a afirmat dreptul de a fi regentă până când eu, cel mai mare dintre fii săi supraviețuitori, avea să ajungă la Constantinopol. Eu

fusesem întotdeauna favoritul mamei pentru că nu m-am ferit să-i port numele sârbesc de familie, Dragaș ori Dragases, la fel de bine ca numele de Paleologul, al tatălui meu . Toma a acceptat cu dragă inimă hotărârea împărătesei mame , iar Dimitrie nu a mai avut ce face. Era în inferioritate. A trebuit sa renunțe. Amândoi frații mi s-au alăturat ca să mă proclame ca nou împărat al romeilor. Titlul de împărat mi-a fost conferit mai târziu într-o ceremonie civilă, în palatul despoților, la 6 ianuarie 1449. Pentru mine, din păcate , nu a fost un ritual bisericesc al încoronării.

Constantin Brâncoveanu (uimit): De ce ?

Constantin al XI-lea Dragases: Pentru că un asemenea ritual somptuos , ar fi produs o periculoasă dezordine. Eu nu dădusem nici un semn că n-aș recunoaște unirea de la Florența. Antiunioniștii din capitală așteptau cu nerăbdare acest semn. Apoi, nu era nici un patriarh care să mă încoroneze la Mistra și mulți credeau că nu există un patriarh adevărat nici la Constantinopol.

Povestitorul: Cum ? În sfânta Cetate creștină să nu fie un patriarh ?

Constantin al XI-lea Dragases: Nu vă mirați. Patriarhul Grigorie al III-lea era un unionist militant. Dar simplii credincioși nu –i prea împărtășeau opiniile. Din pricina lui, confirmarea mea definitivă, de către Biserică și încoronarea mea ca împărat în catedrala Sfânta Sofia, i-ar fi putut stârni pe antiunioniști la revoltă spre marea satisfacție a turcilor care erau informați de spionii lor despre tot ce se întâmplă. Cei mai mulți credincioși n-ar fi vrut să mai intre în catedrală atâta vreme cât patriarhul Grigorie rămânea în funcție. Printre ei pot să enumăr pe Ioan Eugenikos, fratele lui Marcu, intransigentul mitropolit ortodox al Efesului, singurul care a refuzat să semneze decretul de unire de la Florența. Într-un memoriu , Ioan mi-a explicat pe șleau de ce atât de mulți oameni refuzau cu încăpățănare să-mi pomenească numele în Biserică. Un adevărat basileu trebuie să slujească ortodoxia străbună și să lupte cu toată puterea pentru propășirea ei , iar la marele și așteptatul de către toți a momentului încoronării și mirungerii, el trebuia să mărturisească în public și chiar în scris,că numai ortodoxia este credința sa .. . A fost foarte aspru cu mine. M-a întrebat în acea epistolă: cine ar mai putea să te încoroneze sau să te miruiască ori să-ți primească, acum, mărturisirea de credință? Nimeni ! Așa că situația noastră politică și religioasă se prezintă în felul următor: avem un basileu fără coroană, unul ciudat de tot pentru că poartă pe cap nu o coroană majestuoasă a cesarilor de dinaintea lui, ci poartă un soi de pălărie caraghioasă (pilon) , văduvită de orice semnificație ; mai avem o pătură conducătoare ce pune preț doar pe aur, pe galioane și corvete, precum și pe ajutorul din Apus, mai mult decât pe străvechimea și puritatea credinței ortodoxe, așezând frica omenească mai presus decât frica de Dumnezeu Tatăl. Tot Ioan Eugenikos mi-a adus aminte în acea scrisoare despre credința neștrămutată a strămoșilor mei , a împărătesei Teodora, văduva lui Mihail al VIII-lea, precum și a fiului ei, Andronic al II-lea, a preaiubitului meu tată. Ba mai mult, m-a îndemnat să urmez fără crâcnire exemplul primului Constantin al Constantinopolului, cel de o seamă cu Sfinții Apostoli, nu să aplec urechea la cântecele de sireună ale catolicilor latini.

Constantin Brâncoveanu: Cum și când ai ajuns la Constantinopol?

Constantin al XI-lea Dragases: Cum ? Umilindu-mă, cerând ajutor de la străini să vin cu o corabie amărâtă. Așa a ajuns Imperiul... Când ? Pe 12 martie 1449. Nu am fost, nu sunt,nu voi fi un apărător fanatic al unirii de la Florența. Dar totuși, sunt împărat și știu că numai păstrarea- chiar de formă ! a unirii cu Roma, ne poate aduce speranța izbăvirii de turci. Avem nevoie disperată de ajutor, suntem cu iataganul la os . Degeaba le spun asta antiunioniștilor din cetate. Ei cred că apelarea la ajutorul creștinesc apusean este un argument din cale afară de materialist , de josnic. Ei cred cu tărie că trădarea străbunilor de dragul de a păstra cetatea , că închinarea la latini, ne va aduce pierzania.. Era limpede pentru ei, cum spusese Ioan Eugenikos, că împăratul și dregătorii săi ar fi făcut mai bine să creadă în Dumnezeu decât să-și agațe speranțele de salvare în catargele latinilor.

Iar eu ? Sunt mereu între nicovala antiunionistă din Capitală care îmi cerea să anulez unirea cu Roma și ciocanul turcesc care se pregătește să izbească. Noul sultan Mahomed nu știe să glumească cu noi. Am cerut ajutor lui Iancu de Hunedoara să vină să ne sprijine ...

Povestitorul (uimit): Românului nostru Iancu de Hunedoara ?

Constantin al XI-lea Dragases: Da. Iancu este groaza turcilor. Pentru el, am emis o chrysoboulla sau o bulă de aur pe care numai un împărat o putea emite și prin care am promis pentru ajutorul pe care ni-l va da, să-i fac donație, fie Selymbria, fie orașul Mesembria pe țărmul Mării Negre.

Povestitorul: Și în afară de Iancu de Hunedoara ?

Constantin al XI-lea Dragases: În afară de viteazul Iancu de Hunedoara ? Singurul monarh occidental serios și care era interesat de soarta noastră era regele Alfons al V-lea al Aragonului și Neapoleului. Dar colac peste pupăză, situația din Cetate s-a înrăutățit. Antiunioniștii se manifestau tot mai puternic, astfel încât patriarhul unionist Grigorie al III-lea a renunțat la scaunul său. Papa s-a înfuriat, a declarat că înaltul prelat trebuie repus la locul său. Și acum a venit lovitura de grație: fusese numit un legat papal la Constantinopol. Era cardinalul Isidor, cândva mitropolit de Kiev. Umbla zvonul că o să vină un reprezentant al papei, împuternicit să-i excomunică pe bizantini dacă refuzau public să accepte unirea, să-l recheme pe patriarhul Grigorie și să pomenească numele papei la slujbele lor. Urma ca această excomunicare să fie strigată din colonia genoveză de la Galata, de pe țărnul opus al Curții imperiale, o jignire în plus...

Între timp, un trimis al bisericii husite din Praga pe nume Constantin Plataris și-a făcut apariția în Cetate. A făcut public o mărturisire a ortodoxiei sale, condamnându-l pe papă, Conciliul de la Florența și toate erezile latinilor. Ascultătorii au fost unși la inimă. Plataris a devenit un erou popular și un agent potrivit al propagandei antiunioniste. S-a întors la Praga în ianuarie 1452, înarmat cu un document de la sfântul sinod ortodox din Constantinopol, în care se explica adevărata credință, precum și cu o scrisoare care îl denunța pe papă și Conciliul de la Florența către ierarhii din Praga, pe care îi invita să se alăture preasfintei Biserici din Constantinopol. Scrisoarea era semnată de 7 episcopi și clerici antiunioniști, printre care și smeritul călugăr Ghenadie. Trebuie să vă mărturisesc din adâncul sufletului meu că eu am avut grijă de convocarea acestei adunări excepționale a synaxis-ului căreia i s-a adresat Plataris, iar răspunsul care a venit de la Praga, în limba latină, mi-a fost adresat mie, dar și lui Ghenadie, pe care, evident, husiții îl credeau patriarh. Nimeni nu mă putea acuza de slăbiciune în încercările desperate de a-i liniști pe antiunioniști. Dar papa Nicolae, cu viziunea sa mai rigidă asupra toleranței, se poate să fi crezut că eu întrecusem deja măsura. Cu atât mai mult cu cât nu cu mult timp înainte, fusese numit un legat papal la Constantinopol. Era cardinalul Isidor, cândva mitropolit de Kiev...

Dar am făcut o greșală pe care nu mi-o pot ierta.

Povestitorul: Ce greșală, mărite basileu ?

Constantin al XI-lea Dragases: La Constantinopol se afla, trăind în exil, un nepot al răposatului sultan Suleiman, pe nume Orhan. Era singurul reprezentant masculin cunoscut al casei domnitoare otomane, în afara sultanului Mehmed, iar Mehmed acceptase să-i plătească, în continuare, o rentă pentru întreținere. M-am plâns ca un nevolnic că renta era insuficientă și că ar trebui dublată. Și apoi, am insinuat, total imprudent, că în persoana lui Orhan, imperiul bizantin avea un ostatic, dar și un posibil pretendent la sultanat, pe care eu aș putea la nevoie să-l eliberez. Jocul acesta se mai jucase și înainte. Tatăl meu, Manuel al II-lea, îl jucase cu succes schimbător. Dar era primejdios. Mesajul a fost primit la Brusa de vizirul lui Mehmed, Halil pașa, un om adesea înclinat să potolească beligeranța stăpânului său. El le-a comunicat bizantinilor că pot face ce vor, dar că faptele lor vor avea efecte ce vor fi pedepsite de turci. Răspunsul sultanului la cererile noastre îndrăznețe a fost mai laconic. El a promis doar să cerceteze aceste cereri și să țină seama de ele, corect și cinstit, imediat ce se va întoarce în capitala sa europeană, Adrianopol. Și a făcut aceasta fără întârziere. A încheiat pace cu rebelii din Asia Mică și a trecut Bosforul, în iarna anului 1451. A socotit că noi încălcaserăm termenii înțelegerii cu ei din martie 1449. A anulat micile concesiuni pe care le făcuse atunci. A dat porunci să înceapă încercuirea Constantinopolului. Mi-am judecat fatalmente greșit marele adversar. Acum suport consecințele... Aștept ajutorul apusenilor ca pe o ploaie într-un pustiu ... Și sunt convinși că acea ploaie nu va mai veni și ne vom prăpădi cu toții...

Între timp, eu am întins un lanț de fier gros și lung peste strâmtoarea Bosfor...

Constantin Brancoveanu (sardonice): Eu am întins peste strâmtoare un lanț de aur pentru sultanii Semilunii ca să pot domni în Țara Românească peste 26 de ani... Dar totul a fost degeaba...

Constantin al XI-lea Dragases: Și pentru mine a fost degeaba. Lanțul meu de fier nu putea să stea mereu în apă. Trebuia să primim ajutoare în hrană. După trei zile, pe timp de noapte, am ridicat lanțul pentru ca trei corăbii genoveze armate de papă și un vas mare, încărcat cu grâu, furnizat de Alfons de Aragon să poată să treacă prin strâmtoare. Mahomed a turbat... Vedea că ne vin ajutoare și că el nu poate să le oprească... Dar Mahomed a găsit o cale la care nu s-a gândit nimeni până atunci... O cale, o metodă

drăcească , un șiretlic oriental de neînchipuit. Cu o ingeniozitate deosebită, consilierii și oștenii săi au izbutit să construiască fâgașe, pornind din Bosfor, în susul dealului și peste dealul din spatele Galatei. În dimineața zilei de 23 aprilie, m-a cuprins groaza să văd că în jur de 70 dintre cele mai mici corăbii turcești erau coborâte în apă mult în spatele lanțului de apărare. O încercare a venețienilor de a le da foc s-a terminat cu un dezastru. Era clar acum că numărul apărătorilor nu avea să fie niciodată suficient pentru a acoperi nevoile la zidurile dinspre țarm, ca și la cele dinspre uscat. Rezervele de hrană se micșorau și cei care nu-și puteau îngădui să plătească prețurile umflate erau chinuiți de foame. Am ordonat de îndată dregătorilor mei să adune bani de la casele particulare, de la biserici și mănăstiri ca să cumpărăm mâncare pentru săraci. Am decis ca argintăria bisericească să fie strânsă și topită, promițând să plătească împătrit proprietarilor ei după ce vor trece vremurile grele. Între timp, turcii n-au conținut bombardamentul zidurilor exterioare și, nu mult după aceea, au făcut o spărtură care i-a lăsat descoperiți pe apărătorii dinăuntru. Cum zidurile dinspre uscat se prăbușeau sub ochii noștri , am început să-mi pierd curajul. Am trimis un mesaj sultanului, rugându-l să se retragă și să facă pace, propunându-i să-i dea ca tribut orice sumă ar fi cerut. Mehmed era prea aproape de victorie ca să renunțe: Să iau eu orașul-a răspuns-, sau orașul mă ia pe mine, viu sau mort. De vrei să te retragi din el cu pace, îți dau Peloponesul și, cât despre înșiși frații tăi, le voi da alte ținuturi și vom fi prieteni. Dacă însă nu mă vei lăsa să intru cu pace și o să-mi fac intrarea prin luptă, pe toți marii tăi dregători și pe tine vă voi trece prin sabie, iar întreg poporul celălalt îl voi lăsa pradă oricui vrea din armata mea; mie mi-i de ajuns gol.

Nu am avut ce răspuns să dau. Pentru mine, ideea abandonării Orașului Sfânt era de neînchipuit. Câteva zile mai târziu, a venit un sol al sultanului să-i sfătuiască pe oamenii din Constantinopol să se predea și să se salveze de la o robie sau de la o moarte sigură. Puteau rămâne unde erau, plătind un tribut anual de 100 000 de monede de aur sau, dacă preferau, puteau părăsi orașul nevătămați și cu toate bunurile lor. Atunci am convocat un conciliu . Unii dintre curteni și dintre clerici m-au rugat fierbinte să se salveze cât se mai putea. Riscam să mor, stând acolo. Dacă fugeam și orașul era cucerit, aveam să trăiesc pentru a continua lupta și aveam să-l redobândesc. Puteam pleca în Moreea sau în vreo altă provincie, unde puteam întemeia un imperiu în exil... Eram atât de epuizat, încât am leșinat.

Povestitorul: Ai leșinat, bunule basileu ?

Constantin al XI-lea Dragases: Da, mai bine nu m-aș mai fi ridicat din acel leșin și să trec dincolo de malurile vieții. Am căutat disperat după ajutor. Pentru regele Alfons al V-lea al Aragonului și Neapoleului, am emis o altă chrisoboulla, bulă de aur, oferindu-i insula Lemnos. Am căutat sprijin la conducătorii genovezi ai Chiosului, promițându-le să le plătesc gras pentru ajutor. Am repetat apelul către Veneția și am trimis un alt sol într-un turneu, la Ragusa, în diverse orașe italiene și, mai presus de toate, la papă. Papa Nicolae al V-lea, era bine intenționat și înțelegător. Dar avea alte priorități. Ca toți predecesorii săi, el credea că papalitatea nu putea merge în ajutorul creștinilor din Răsărit până când aceștia nu vor înțelege să se căiască pentru greșelile lor și nu vor accepta unirea cu Biserica Romei. Prin urmare, a trebuit să mă apropiu de alți conducători catolici din Apus. Venețienii mi-au dat același răspuns. Ei au declarat că vin în ajutorul Constantinopolului dacă și alte puteri creștine vor proceda la fel. Răspunsul era vag. În octombrie 1452 s-a petrecut lucrul de care călugarul Ghenadie se temuse cel mai mult. Acționând potrivit ordinii sale de priorități, papa Nicolae numise un legat care a plecat la Constantinopol în luna mai a aceluiași an, ca să ratifice și să celebreze unirea Bisericilor printr-o ceremonie la catedrala Sfânta Sofia. Era vorba de cardinalul Isidor, fost mitropolit de Kiev, al cărui devotament față de unirea de la Florența îi adusese răsplata de a fi făcut, ca și Bessarion, prinț al Bisericii Romane. Isidor a trecut prin Neapole și a ajuns în Constantinopol la 26 octombrie. Cu el a venit și Leonardo din Chios, arhiepiscopul genovez de Lesbos. Isidor a adus cu el de la Neapole o companie de 200 de arcași. Un corp de oaste așa de mic putea însemna ceva mai mult decât un gest. Însă pentru grecii neliniștiți era mai ușor de apreciat acest gest decât scopul efectiv al misiunii lui Isidor. Căci el venise să le salveze sufletele și nu să-i ajute să-și salveze cetatea în fața turcilor. Sosirea lui Isidor în mijlocul lor i-a îndemnat pe antiunioniști la o activitate și o propagandă frenetică. La 1 noiembrie, conducătorul lor Ghenadie, care devenise pătimăș în denunțarea unirii, s-a retras în chilia sa de monah și a ținut pe ușă o declarație, depunând mărturie în fața lui Dumnezeu că mai curând ar muri decât să-și calce jurământul

față de ortodoxia strămoșilor lui. Unirea era o faptă afurisită, care prevestea pieirea celor care întorseseră spatele lui Dumnezeu. Când a devenit clar că alte întăriri din Occident nu mai erau de așteptat, antiunioniștii au recâștigat ceva din terenul pierdut. S-au produs tulburări de stradă. Așa am ajuns să trăiesc ceva de neînchipuit altcândva: să pledez pentru unirea Bisericilor, în chiar inima lumii creștine ortodoxe, deși știam bine că restul acelei lumi o refuzase cu dispreț. Devotamentul meu față de unire nu era decât o prefăcătorie. Singura mea obsesie era salvarea, cu orice chip, a cetății sfinte, a Constantinopolului. Întru aceasta eram susținut cu credință de marele duce, Luca Notaras.

Povestitorul: Notaras a rămas în istorie ca un antiunionist înrăit, din pricina unei replici întâmplătoare, pusă pe seama lui, anume că ar fi mai bine să se vadă în oraș turbanul sultanului decât tiara latină.

(întorcându-se spre împăratul ortodox)

Este adevărat, slăvite basileu ?

Constantin al XI-lea Dragases: În fața mea nu au fost pronunțate niciodată asemenea cuvinte. Eu nu eram de acord pe față cu antiunioniștii. Dacă pronunța astfel de cuvinte în fața mea, trebuia să-l pedepsesc imediat. Cu toate acestea, marele duce, avea mulți prieteni și legături printre latini și-i trimisese pe unii dintre copiii săi să se stabilească în Italia. La doar 10 zile după întrevvedere de împăcare dintre mine și synaxis-ul antiunionist, tunurile de la Rumeli Hisar au scufundat o corabie venețiană în Bosfor. Călugărul Ghenadie Ghenadie a lansat o proclamație ca să întărească hotărârea ortodocsilor de a nu se amesteca cu latinii. Dar bubuitul tunurilor turcești trăgând dincolo de zidurile cetății era mai convingător decât predicile înflăcărâte ale lui Ghenadie. La 12 decembrie 1452, în catedrala Sfânta Sofia s-a oficiat o liturghie solemnă. Eu și curtea mea eram de față. Bineînțeles că Ghenadie nu se afla printre cei care celebrau. După ce și-a lansat proclamația, el s-a retras din luptă și a făgăduit să nu-și mai stânjenească împăratul.

Povestitorul (ca pentru sine): Avea să vină și vremea lui. A fost numit conducător al credincioșilor din Constantinopol după căderea acestuia sub turci...

Tabloul 6

(Intră pe ușa celulei, înfășurat parcă într-o lumină aurie, împăratul Constantin I sau Constantin cel Mare, îmbrăcat în armură de război. Infățișarea lui impune atât de mult celor de față, încât tustrei cad cu fețele la podeaua celulei).

Constantin al XI-lea Dragases: Sfinte împărate Constantin cel Mare! Miluiește-ne pe noi!

Constantin Brâncoveanu: Iartă-ne păcatele, slăvite împărate, cel de o seamă cu Sfinții Apostoli!

Povestitorul: Iartă-ne, sfinte imperator, că ți-am tulburat odihna cea veșnică!

Constantin cel Mare: Am auzit bubuituri de tun atât de grozave în cetatea Constantinopolului, încât m-am trezit... Care din voi este Caesar-ul ?

Constantin al XI-lea Dragases: Eu, slăvite sfinte.

Constantin cel Mare: De unde vin bubuiturile acestea ? Se aud până în înaltul cerului ...

Constantin al XI-lea Dragases: Sunt tunurile meșterului ungar Orban din Transilvania.

Constantin cel Mare: Și de ce trag în zidurile cetății mele creștine ? De ce nu trag înspre asediatorii cei mulți ca frunza și ca iarba ?

Constantin al XI-lea Dragases: Pentru că nu am avut bani să plătesc arama pentru tun, precum și simbriile tunarului și oamenilor săi.

Constantin cel Mare: Cum ? Eu am lăsat aici cea mai frumoasă, puternică și bogată cetate din lume.

(îngăduitor)

Ridicați-vă, cred că nu sunteți niște servi.

(Cei trei se ridică de la podea)

Constantin Brâncoveanu (cu umilință): Ba servi suntem, sfinte împărate nebiruit. Servii turcilor...

Constantin cel Mare: Ai turcilor ? Cine sunt ăștia ?

Constantin al XI-lea Dragases: Niște păgâni afurisiți. Au năvălit acum câteva sute de ani din pustiiurile Asiei până sub zidurile Constantinopolului.

Povestitorul: Numai sub zidurile Constantinopolului ? Nu, slăvite imperator. Găsim turci și alte neamuri de păgâni în cetățile Ungariei, Germaniei, Franței, au trecut chiar dincolo de canalul Mânecii, la Londra și chiar în orașul York.

Constantin cel Mare (tresare): În orașul York din provincia mea Britannia ?

Povestitorul: Da, i-am văzut doar cu ochii mei. I-am și auzit sporovăind de zor în limba lor de neînțeleș. Cum zice latinul : De visu et de auditu.

Constantin cel Mare (înălțând sabia în aer): În orașul York din provincia Britannia, am fost încoronat în 25 iunie 306 imperator. Sub numele întreg de Gaius Flavius Valerius Aurelius Constantinus. Dar mi-a plăcut să mi se spună pe numele cel mic: Constantin. Se mai folosește numele Constantin ? Nu a pierit acest nume odată cu mine ?

Constantin al XI-lea Dragases: Nu, slăvite împărate. Eu sunt Constantin al XI-lea Dragases. Sper să nu fiu ultimul împărat creștin al Constantinopolului.

Constantin Brâncoveanu: Eu sunt Constantin Brâncoveanu, domnitor al Țării Românești...

Constantin cel Mare (nelămurit): Al Țării... Cum ai zis ? Românești ? !?

Constantin Brâncoveanu: Da, al Țării Românești. Adică, a unei părți din Dacia, partea dintre Dunăre și munții Carpați.

Povestitorul: Și eu sunt românul Constantin... Constantin Brâncoveanu, cel din zilele noastre, descendent din spița mare a Brâncovenilor. Eu sunt acela care i-am văzut pe păgânii turci și arabi, precum și pe alți musulmani din provincia Britannia.

Constantin cel Mare: Cum de s-a răspândit, oameni buni, atâta păgânime în întreaga Europă? Ba, a trecut și în insulele Britaniei !

(se lasă o îndelungată tăcere)

Pentru că nu sunteți în stare să apărați Constantinopolul ! De aceea ! Ce fel de oameni sunteți voi ?

(Cei trei Constantini coboară, pe rând, capetele spre podea).

Atunci, de ce am mai ales eu, numai aici, în acest loc, să fie înălțată cea de-a doua Romă ? Ce era aici ? O colonie grecească amărâtă, numită Byzantion. Bunul și îndelung răbduriul Dumnezeu, pe care eu îl cunoșteam pe atunci sub numele păgân de Zeus de la greci și Jupiter de la romani, m-a inspirat să restaurez pe de-a -ntregul aceasta colonie grecescă. Spre marea bucurie a grecilor, cei dintâi credincioși și talmăcitori din Sfânta Evanghelie... În luna noiembrie a anului 324 am stabilit în mod oficial hotarele noii mele capitale, mutându-le cu aproape patru mile extra muros și măbind cam de patru ori suprafața coloniei vechi. Orașul acesta se întinde tot pe șapte coline, ca Roma cea străveche, de pe râul Tibru. Dar acest oraș a depășit cu mult Roma. Pentru că se sprijină pe malurile a două continente. Am pregătit acestui oraș un destin măreț, cel mai măreț și sfânt destin din lume, după Ierusalimul Iudeii. De aceea, am împărțit capitala în 14 districte administrative, am construit palatul imperial, hipodromul cu peste 50 000 locuri, am construit și două mari biserici, Hagia Sophia (Sfânta Înțelepciune) și Hagia Eirene (Sfânta Pace).

Cum de ați ajuns voi să fiți atacați de niște ... cum le-ați zis ?

Constantin Brâncoveanu: Turci, slăvite împărate, turci.

Constantin cel Mare: De ce au atacat cetatea mea ?

Constantin al XI-lea Dragases: Slăvite imperator...

Constantin cel Mare: Nu sunt un simplu imperator. Eu sunt : Imperator Caesar Flavius Valerius Aurelius Constantinus, Pius Felix Invictus Augustus, Germanicus Maximus, Sarmaticus Maximus, Gothicus Maximus, Medicus Maximus, Britannicus Maximus, Arabicus Maximus, Adiabenicus Maximus, Persicus Maximus, Armeniacus Maximus, Carpicus Maximus.

Dar azi te iert. Poți să mi te adresezi doar cu imperator... Atât.

Constantin al XI-lea Dragases: Slăvite imperator ! Cetatea a fost atacată de păgâni pentru că după ce ai mutat capitala Imperiului de la Roma la Constantinopol, creștinii din Apus și cei din Răsărit au prins să se certe între ei.

Constantin cel Mare: Nu e nici o noutate în ce zici. Și pe vremea mea s-au certat. Dar i-am adunat pe zurbagii în mai multe concilii, până au ieșit de acolo împăcați. Imediat după ce am venit la putere, am pus capăt persecuțiilor prostești îndreptate împotriva creștinilor în teritoriile de sub autoritatea mea, impunând nu numai toleranță, ci și restituirea bunurilor creștinilor. Dar eu încă nu eram pregătit să devină creștin.

Povestitorul: De ce ?

Constantin cel Mare: Pentru că o viață întregă am fost un păgân. În loc să-l pun pe Iisus pe monede, l-am pus pe zeul războiului, pe Marte, apoi pe zeul Apollo, venerat ca Soare Nebiruit (Sol Invictus). Cu toate acestea, eu am scris episcopului din Cartagina și proconsulului din provincia Africa niște epistole în care am susținut deschis religia creștină. Nu numai că am scris favorabil, dar am subvenționat pentru prima oară în istoria imperiului biserica creștină din fonduri publice, am scutit apoi tot clerul creștin de impozite și taxe publice și mă consideram un nevrednic slujitor al lui Dumnezeu, Acel uluitor Dumnezeu care mi-a apărut în vis și apoi pe cer sub chipul unei cruci sub care stătea scris: In hoc signo vinces!

Povestitorul: (traducând): Sub acest semn vei învinge!

Constantin cel Mare: Și l-am învins pe uzurpatorul Maxentius în bătălia decisivă de la podul Milvius de lângă Roma în 312. Maxentius a murit în luptă, astfel că toate provinciile occidentale ale Imperiului Roman au trecut sub autoritatea mea. Însă fostul meu aliat, pe nume Licinius, fiind sprijinit de cercuri păgâne din Orient, a pornit o politică anticreștină. Am fost buimăcit de-a binelea.

Povestitorul: De ce ?

Constantin cel Mare: Pentru că nu mă așteptam din partea lui. Amândoi, în urma unei înțelegeri pe care am avut-o la Mediolanum (Milano), am promulgat un edict de toleranță a credinței creștine în primăvara anului 313. Textul acestui edict a fost redactat de învățatul Lactanțiu în latină și de Eusebiu de Cezareea în limba greacă. Edictul cerea să se înceteze de îndată orice persecuție asupra creștinilor, iar proprietățile confiscate acestora să le fie imediat returnate. Dar în vreme ce eu mă apropiam tot mai mult de credința bisericii creștine, Licinius complota cu păgânii împotriva mea. Din nou a fost război civil. Cu ajutorul bunului Dumnezeu și a semnului crucii Mântuitorului nostru Iisus Hristos pe care îl puneam pe steagurile de luptă, l-am înfrânt și pe rebelul Licinius în anul 324 în luna iulie la Adrianopol și în luna septembrie la Chrysopolis în Asia Mică. L-am executat pe rebel în anul următor la Tesalonic.

Dar greul a venit de abia acum. Creștinii, proaspeții mei protejați, au început să se sfâdească unii cu alții pe tema credinței.

Îmi vedeam Imperiul pus în primejdie din interior, tocmai de cei cărora le acordasem libertate religioasă, ba chiar privilegii. Atunci, în același an în care l-am ucis pe Licinius, ca să-mi ierte bunul Dumnezeu păcatul încălcării poruncii de a nu ucide, m-am rugat Atotputernicului să mă lumineze și în calitate de pontifex maximus încă, am convocat la Niceea, primul conciliu ecumenic al bisericii creștine. Toți episcopii de acolo au fost de acord cu tezele majore propuse de proto-ortodoxie.

Imperiul Roman este astfel reunificat și pe cale religioasă, nu numai politică și supus autorității unui unic împărat, situație nemaiîntâlnită din anul 285. Am abandonat în mod public și ferm politeismul mincinos în favoarea monoteismului creștin, în credința într-un singur Dumnezeu. Am ridicat numărul provinciilor romane la 117, grupate în 14 diocese și 4 prefecturi (Orient, Illyricum, Italia și Galia). Am bătut o monedă mare și grea semn de prosperitate a Imperiului.

Mă durea faptul că împăratul Aurelianus s-a retras din frumoasa provincie Dacia cea atât de bogată în aur. Aveam nevoie de aur pentru noua mea monedă de aur numita solidus. Am bătut acea monedă în chiar anul 313 când am dat edictul de toleranță al religiei creștine și voiam să serbez acest mare eveniment prin baterea monedei de aur. Dar aveam nevoie de aurul dacic, pentru că moneda era grea. Avea aproape 40 de grame de aur, iar meșterii din monetăria de la Ticinum (Pavia) îmi cereau mult aur. Așa că la îndemnul meu permanent și chiar cu sprijinul meu direct s-a înălțat în anul 328, între Sucidava și Oescus, un pod peste Dunăre. Prin campaniile mele victorioase de la frontiera Dunării, am redobândit o parte din teritoriile Daciei, provincie care fusese părăsită de legiunile împăratului Aurelian. Eu am recâștigat Dacia Felix. Așa că mi s-a adăugat și titlul de Dacicus Maximus.

Constantin al XI-lea Dragases: Dacicus Maximus, învingătorul dacilor . Ce nevoie aş avea eu acum de aurul dacic, cel care a salvat Imperiul Roman pe timpul lui Traian. Am nevoie de aur ca de aer.

Constantin cel Mare: De ce ?

Constantin al XI- lea Dragases: Pentru că sultanul, după ce i-am distrus tunelurile secrete prin care se îndrepta spre cetate, a fost foarte demoralizat. A propus pace în schimbul plății a 100 000 de monede de aur. A transmis prin soli că atunci renunță la asediul cetății. Ce să fac? De unde să adun atâtia bani ? Să topesc sfânta cruce de 100 de kg de aur din altarul bisericii Hagia Sofia ?

Constantin cel Mare: Nu, în nici un caz. Sub semnul Crucii l-am biruit pe Maxențiu. Și tu trebuie să îi învingi pe păgâni.

Constantin al XI-lea Dragases: Eu încep să cred că nenorocirea ni se trage de la proorocirile călugărului Ghenadie, această Cassandra cu sutană.

Constantin cel Mare: Cine este acest călugăr Ghenadie?

Constantin al XI -lea Dragases: Un simplu călugăr ortodox. El crede că evenimentele nefericite de acum sunt cauzate de o seamă de coincidențe stranii, dar fatale. El a scris și apoi a început să predice în cetate că imperiul creștin al romanilor se trage de la tine, slăvite imperator, cel deopotrivă cu sfinții apostoli, adică de la împăratul Constantin și mama lui Elena și că se va sfârși pe când va fi împărat un alt Constantin, fiu al Elenei, adică eu. El a mai spus că între primul și ultimul Constantin nu mai fusese un alt împărat cu același nume, a cărui mamă să fi fost o Elena. Tot călugărul a mai observat că primul patriarh al Constantinopolului, sub Constantin I, adică sub tine slăvite, a fost Mitrofan și că ultimul patriarh, care a murit în 1443, s-a numit tot Mitrofan. Ghenadie nu recunoaște pe succesorul lui Mitrofan, pe patriarhul Grigorie al III lea care se duse la Roma și care a murit acolo.. Între cel dintâi și cel din urmă înalt ierarh, nu mai fusese nici un alt patriarh cu numele de Mitrofan. Ghenadie a mai prorocit că cetatea Constantinopolului a fost întemeiată la 11 mai 330, că fusese terminată la 3 mai, într-un alt an, și că va fi cucerită tot în luna mai. Adică, acum, în luna mai a anului 1453... Și ca să pună capăt peste toată sumbra sa prorocire, ce a mai spus această Cassandra ortodoxă? Că atunci când un împărat și un patriarh ale căror nume încep cu literele Io aveau să cârmuiască în același timp, atunci vine sigur sfârșitul imperiului ... Și călugărul amintește mereu de oamenii care au distrus Biserica ortodoxă la Conciliul de la Florența, când au fost acolo împreună fratele meu, împăratul Ioan al VIII-lea și patriarhul lui Iosif. Ioan și Iosif, Io – Io.

Constantin cel Mare: Nu trebuie să crezi în năluciri deșarte. Suntem bărbați și nu muieri care să se vaiete... Veniți după mine ! Să ne îndreptăm cât mai repede spre zidurile cetății, acolo unde este lupta cea mai aprigă.

Constantin al XI-lea Dragases: Știu eu unde este lupta cea mai aprigă . La Poarta Sfântului Roman !

(strigă)

Cu Dumnezeu înainte !

(Ies amândoi în fugă și cu săbiile ridicate).

Tabloul 7

(Ușa celulei se deschide și apare eunucul- călău.)

Călăul: Astăzi, tu și ai tăi veți apărea în fața sultanului...

Constantin Brâncoveanu: Ce onoare! Dorește Înălțimea sa să mă ancheteze în personam ??

Călăul: Nu. Ancheta s-a încheiat, verdictul s- a pronunțat !

Constantin Brâncoveanu: Fără să fim de față ?

Călăul: Fără. Verdictul îl știu foarte puțini.

Constantin Brâncoveanu: Aferim ! Și care este, mă rog, acest verdict?

Calaul : Boghaz Kesen.

Constantin Brâncoveanu: Ce vrei să spui ? Ce înseamnă Boghaz Kesen?

Călăul: Înseamnă ... tăierea beregatei. Vrei să ascuți povestea despre Boghaz Kesen ?

Constantin Brâncoveanu: De ce nu ?

Călăul: Sultanul Baiazid, bunicul cuceritorului Constantinopolul, sultanul Mahomed al II lea a construit înainte de a cădea Bizanțul o citadelă pe malul asiatic al strâmtoării, care avea să se cheme Anadolu Hisar. Mahomed, ca să nu se lase mai prejos decât bunicul său, a început construirea perechii acestei cetăți, dar pe partea opusă, ca să poată controla toate trecerile de corăbii din strâmtoare și de pe mare, dincolo și dincoace de Bosfor și ca să poată supune Constantinopolul unei blocade, pe uscat și pe apă. ..Până în luna martie 1452, toate materialele de construcție și toți lucrătorii au fost adunați acolo la locul ales de sultan. Înălțarea fortăreței a început pe 15 aprilie. S-a terminat în august. A ajuns să fie cunoscută sub numele de Rumeli Hisar, citadela Occidentului turc, de pe țărmul opus lui Anadolu Hisar, citadela Orientului, tot turc. Noi, drept credincioșii am botezat-o Boghaz-Kesen, iar ghiaurii de grecii i-au zis Laimokopia, ceea ce înseamnă același lucru: tăierea canalului sau a beregatei. Ca să curețe terenul pe care avea să se înalțe fortăreața de pe țărmul european, muncitorii turci au dărâmat câteva biserici ortodoxe. Sătenii greci din împrejurimi s-au ridicat la luptă, dar au fost cu toții măcelăriți. Sultanul Mahomed nu știa de glumă.

Asta este povestea lui Boghaz Kesen. Sultanii noștri au tăiat o beregată de strâmtoare care desparte Europa noastră de Asia noastră, nu o să taie acum câteva beregăți de ghiauri? Haida de! Așa că, pe scurt Boghaz Kesen înseamnă pentru tine... moartea.

Constantin Brâncoveanu: Moartea?

Călăul (cu simplitate): Ți se va tăia capul. Ție, feciorilor tăi, ginerelui tău. Eu voi duce la executare sentința măritului Padișah.

Constantin Brâncoveanu: Tu?

Călăul: Da, am uns destule osii în palatul imperial ca să fiu vrednic de funcția asta de călău. Dar, nu îți ascund faptul că sunt cam nou în meserie... Ultima execuție nu a fost pe placul marelui vizir. A trebuit să-i duc o pungă plină de aur ca să nu mă schimbe. Nu prea am retezat capete de oameni... Ci doar de animale...

Constantin Brâncoveanu (se înfioară): Ai grijă să nu îi chinui pe bieții mei feciori acolo lângă butuc...

Te rog să ne tai capetele dintr-o singură lovitură... Să nu-ți tremure mâna... îți dau aur ca să ai mână de oțel...

(după câteva momente de tăcere)

Dar... nu poți să-mi spui care au fost capetele de acuzare după ce stăpânii tăi mi-au confiscat tot aurul? Nu s-a schimbat nimic din rechizitoriu?

Călăul: Nu. A rămas tot așa ca la început. Ai fost acuzat că ai întreținut corespondență secretă cu împărăția Austriei, Rusiei, regele Poloniei și cu Serenissima Republică a Veneției, cărora le dădeai informații despre trupele turcești. Ai mai fost acuzat că împăratul Leopold I al Austriei a desemnat familia Brâncoveanu să conducă pe linie bărbătească Valahia, că vărul tău Toma Cantacuzino a fugit la țarul Petru I înainte de bătălia de la Stănilești pe Prut cu consimțământul tău, că ai batut monede scumpe de aur în Ardeal cu valoare de 2 până la 10 galbeni, că sub pretextul de a lua aer, stăteai până la 9 luni pe an la Târgoviște și nu la București, ca să poți fugi în caz de nevoie la casele tale din Ardeal, că ai cumpărat din Viena timpane, trâmbițe, instrumente muzicale din argint curat, lucruri ce le nu are nici slăvitul nostru Padișah, că ai strâns prea multă avere și că ai cumpărat prea multe moșii în dauna poporenilor tăi...

(Constantin Brâncoveanu scoate o monedă de aur)

Constantin Brâncoveanu: Vezi moneda asta?

Călăul (lacom): O văd, cred că este mult mai mare decât celelalte pe care mi le-ai dat, pare destul de grea.

Constantin Brâncoveanu: Nu pare, ci chiar este grea. Dar nu este la fel de grea ca moneda de aur bătută de principele transilvan Mihail Apafi la Făgăraș în 1676 și care cântărea 345 grame.

Călăul (uluit): 345 de grame?

Constantin Brâncoveanu: Da. Dar a mea este mult mai ușoară. Aceasta este ultima monedă pe care o mai am. Mai ales pentru moneda asta stăpânul tău sultanul Ahmed al III-lea vrea să-mi ia capul. Trebuia să împart această monedă-medalie demnitarilor Țării Românești și ambasadurilor puterilor străine în ziua când aș fi împlinit 60 de ani. Adică, azi.

Călăul (uluie de surpriză): Azi ?

Constantin Brâncoveanu : Da, azi, împlinesc 60 de ani. Este sărbătoarea de Sfânta Marie Mare... Poftim ! Ți-o dăruiesc ție!

(îi întinde moneda de aur)

Călăul: De ce ?

Constantin Brâncoveanu: Să nu se zică vreodată că nu am împărțit moneda. Și apoi, sincer să fiu, ți-o dau și pentru ca să... Să ne tai capetele dintr-o singură lovitură. Să nu ne chinuim. Așa știu măcar că mi-am plătit și domnia la Istanbul și moartea, tot la Istanbul, pâna în ultima clipă.

Călăul (asvârlind moneda cu dexteritate în sus prin învârtire): La Istanbul totul se plătește.

Constantin Brâncoveanu: Mie imi spui ? Dintr-un oraș al Credinței în bunul Dumnezeu, a ajuns acum un oraș blestemat al banilor , unde nu se mai întâmplă minuni. Cu excepția nopții trecute...

Călăul (curios și un pic speriat): Ce s-a întâmplat noaptea trecută ?

Constantin Brâncoveanu: Aici, în celula asta s-a întâmplat... o minune.

Călăul: O minune ? Ce minune, ghiaurule ?

Constantin Brâncoveanu: Am fost vizitat de neamurile mele. Din viitor și din trecut. Acum știu că neamul meu nu va fi stârpit de sultan, chiar dacă azi îmi vei tăia toți copiii de stirpe bărbătească. Am fost vizitat de un domn profesor Constantin Brâncoveanu din Londra, stră-stră-stră-stră nepotul meu, am stat apoi de vorbă cu ultimul împărat creștin al Constantinopolului Constantin al XI-lea Porfirogenetul, cel născut în camera de purpură . Am coborât tot mai mult în straturile de istorie din Istanbul și am dat chiar de sfântul nostru Constantin cel Mare, cel care împreună cu mama sa Elena a descoperit crucea pe care a fost răstignit Domnul nostru Iisus Hristos. A fost o întâlnire de taină a neamului nostru din toate timpurile, a fost o întâlnire a Constantinilor. Știi ce înseamnă Constantin pe latinește, călăule ?

Călăul: Nu.

Constantin Brâncoveanu: Înseamnă constant, stabil, permanent, etern, de la cuvintele latinești constans, constantis. Cetatea Constantinopolului merge mai departe prin neamul Constantinilor. Acum pot să mor liniștit. Îl rog pe bunul Dumnezeu să mă ierte pentru trufia mea și pentru lăcomia de a rămâne cât mai mult pe tronul incomod al Țării Românești. Îl rog pe Mântuitorul Iisus să mă ierte. Nu pentru învinuirile voastre , ci pentru păcatele mele de om și de domn. Dar acum, după ce s-a întâmplat cu mine în această noapte , îți spun că sunt pe deplin împăcat cu mine și cu bunul Dumnezeu. Sultanul tău nu mai are nici o putere asupra mea. Sunt puternic și liber, cum n-am mi fost niciodată...

Călăul: S-a stabilit ordinea în care veți fi executați. Primul care va muri va fi vistiernicul tău Ianache Văcărescu, după aceea, execuția va înainta în ordinea mărimii vârstei fiilor tăi. Apoi vei veni tu. După ce sultanul ține să vezi cu ochii tăi ce s-a întâmplat...

Constantin Brâncoveanu: Blestemat să fie sultanul cu tot neamul lui ! Nu va trece mult și turcii vor fi alungați din toată Europa. Și din Ardeal. Și din Valahia mea. Și din Moldova. Slăvit să fie bunul Dumnezeu!

Călăul: Slăvit să fie Allah ! Din mila lui Allah și a profetului său Mahomed, vei putea, tu, precum și copiii tăi și consilierul tău să fiți cruțați și să nu vi se ia viața.

Constantin Brâncoveanu (uluie de surpriză): Cum ?

Călăul: Sultanul mi-a poruncit să vă întreb dacă vreți să renunțați la credința voastră și să treceți la credința islamică. Eu îi ascult porunca și vă întreb: Doriți să treceți cu toții sau măcar tu, la noua credință a lui Allah? La illaha illa 'Llah (Nu este alt Dumnezeu în afara de Allah) și Muhammadun Rasulu 'Llah (Mohamed este Profetul lui Dumnezeu) . Aici nu mai sunt cele zece porunci, ci numai cei cinci stâlpi ai Islamului: shahada, mărturia de credință, precum că nu exista alt Dumnezeu în afară de Allah și că Mohamed este Trimisul său, rugăciunea ritualică de cinci ori pe zi, zakatul sau dania, impozitul pe credință , siyamul sau postul din luna Ramadanului , hagiatalacul sau pelerinajul la Mecca. Atât. Cinci porunci, nu zece , ca la voi! Ce zici ?

Constantin Brancoveanu: Sunt numai cinci porunci, dar tot Coranul tău spune : „Nu este silă la credință” sau „Pacea e mai bună”. Deci, nu trebuie să mă siliți să trec la credința voastră. Dar degeaba m-ați și sili. Eu am ales. Am ales pacea și împărăția propovăduită de Iisus.

Asta-i tot. Ești un călău de treabă, dar răspunsul meu la cererea sultanului de a trece la credința islamică este acesta: Nu. Niciodată.

Călăul: Bine, dar copiii tăi și vistiernicul ?

Constantin Brâncoveanu: Și ei vor răspunde tot NU !

Călăul: Acum ți-e ușor să spui asta... dar când vei vedea securea mea și butucul...

Și pe măritul padișah în foisor, alături de ambasadorii puterilor apusene... De ce să le dai satisfacție și să pieri ? Acceptă noua credință, câți creștini nu au trecut la mahomedanism, la urma urmei ? Să dea Allah să am eu atâtea mahmudele câți creștini ortodocși și latini au trecut la mahomedanism ! Un ortodox de seamă, cum ești tu, ce bine ar prinde Islamului ! Te vei ocupa din nou de afacerile tale, poate îți vei recâștiga chiar tronul... Curtea de la Istanbul te știe un bun plătitor de haraci...

Constantin Brâncoveanu: Scoate-mă din acest iad păgân , cât mai iute, călăule... Vreau să mai văd o dată înaltul și limpedele cer ... De câtă vreme nu l-am mai văzut... Și să mă închin spre Țara Românească, așa cum te închini tu spre Mecca...

Călăul: Cum poruncești... Măria Ta! Coranul spune : "Să nu-i crezi morți pe cei care au fost uciși pentru calea lui Dumnezeu, căci sunt vii, la Domnul lor" . Mai spune: Dacă ai dus o viață corectă, vei avea o moarte fericită. Dacă ai dus o viață rea, vei avea o moarte grea".

(Îl leagă cu lanțurile de mâini și îl scoate din celulă)

Povestitorul(spre public): Străbunul meu, Constantin vodă Brâncoveanu a fost executat în chiar zorii zilei în care împlinea 60 de ani. Adică , pe 15 august 1714, de Sărbătoarea Sfintei Maria... Împreună cu fiii săi Constantin, Radu, Ștefan , mezinul Matei și vistiernicul Ianache Văcărescu au fost duși în piața Seraiului unde îi aștepta sultanul Ahmed al III-lea, marele vizir Gin Ali pașa, capuchehaiele sau ambasadorii Frantei, Rusiei, Austriei, Angliei, Olandei, Veneției, Poloniei, Suediei... Primul executat a fost vistiernicul Ianache Văcărescu... Apoi sultanul Ahmed al III-lea cel sângheros, a cerut lui vodă Brâncoveanu să se lase de credința sa ortodoxă și să se facă musulman. După mărturia cronicarului Del Chiaro, vodă Brâncoveanu a răspuns astfel :

"Împărate ! Avere mea, cât a fost, tu ai luat-o, dar de legea mea creștină nu mă las ! În ea m'am născut și am trăit, în ea vreau să mor. Pământul țării mele l-am umplut cu biserici creștinești și, acum, la bătrânețe, să mă închin în geamiile voastre turcești ? Nu, Împărate ! Moșia mi-am apărat, credința mi-am păzit. În credința mea vreau să închid ochii, eu și feciorii mei". Apoi și-a încurajat fiii astfel : "Fiilor, aveți curaj ! Am pierdut tot ce aveam pe lumea aceasta pământească. Nu ne-au mai rămas decât sufletele, să nu le pierdem și pe ele, ci să le aducem curate în fața Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să spălăm păcatele noastre cu sângele nostru !"

Apoi vodă a fost silit să îndure spectacolul groaznic al decapitării fiilor săi... Ei au fost executați unul după altul, iar când au ajuns la cel mai mic, la Matei, acesta a fost cuprins de firească slăbiciune, dată fiind vârsta sa de numai 16 ani și o clipă, el s-a gândit să se lepede de credința sa și să treacă la mahomedanism... "Dă-mi voie să-mi trăiesc tinerețea, a strigat el tatălui său. Mai bine vreau să fiu mahomedan, decât să mor nevinovat". Atunci Constantin Vodă Brâncoveanu l-a încurajat să nu piardă nădejdea în Hristos Domnul și să moară în credința sa ortodoxă... Iar mezinul a ascultat fără crâcnire de părintele său... Ultimul a fost bătrânul domnitor ... Avea exact 60 de ani... Și era și ziua lui de naștere ... În ziua de sărbătoare în care s-a născut, tot în acea zi, dar peste 60 de ani a și murit... Sărbătoarea nașterii și a morții ... Capetele retezate ale românilor au fost înfipite în sulite și purtate pe ulițele Istanbulului și apoi după ce au fost expuse o întreagă zi, spre seară, au fost aruncate în apa Bosforului... Trupurile descăpățanate au fost culese de niște barcații tocmiți de doamna lui Vodă Brâncoveanu și duse în insula Halki, într-o mânăstire grecească străveche , ridicată de împăratul Ioan al VIII-lea Paleologul...

La București, cei care l-au detronat pe străbunul meu, au avut aceeași soartă crudă... Doi ani mai târziu, în luna iunie 1716, stolnicul Cantacuzino , precum și fiul său Ștefan, pe care -l urcase pe tronul de la București, împreună cu spătarul Mihai Cantacuzino și încă șase membri ai familiei sale au fost executați din ordinul aceluiași sultan sângheros Ahmed al III-lea... Înalta Poartă nu mai avea încredere în boierii pământeni... Aceștia căutau alianțe cu domnii creștini din apropierea granițelor lor, prevăzând prăbușirea Semilunei ... De atunci, sultanii au început să aducă pe tronurile de la București și de la Iași,

numai oamenii lor de încredere din cartierul Fanar... Așa a venit trista ocârmuire a domnilor fanarioți...

Estimp, Doamna Marica cea văduvă și fiica sa domnița Bălașa au mai stat închise vreme de un an la închisoarea Bostangi –bașa, unde au fost condamnate la închisoare pe viață. Au fost obligate prin intermediari să plătească 200 000 de florini de aur, abia atunci au fost eliberate, dar exilate la Kutaieh în nordul Mării Negre în Anatolia. Banii necesari pentru răscumpărare au fost împrumutați de la bancherii din Istanbul cu o dobândă enormă de 30%, cu garanții asupra imobilelor din Țara Românească și Transilvania și cu banii depuși la Veneția care scăpaseră de lăcomia turcilor. După un surghiun de trei ani, doamna Marica s-a întors cu fiica ei în țară. Abia acum s-au cunoscut pe de-a întregul suferințele și martirajul Brâncovenilor și a apărut cântecul popular dedicat lui Vodă Brâncoveanu care a circulat în toate cele trei țări române.

Dar care au fost probele în baza cărora a fost osândit vodă Brâncoveanu? Se spune că după moartea hatmanului Ivan Mazepa, noul hatman Filip Orlik a fost victima convenției ruso-turce care prevedea întoarcerea lui Carol al XII-lea în Suedia, dar cu prețul extrădării de către Înalta Poartă a însoțitorilor defunctului hatman Ivan Mazepa, printre care și fostul șef de cancelarie, Filip Orlik. Acesta, îngrozit de moartea care i se pregătea, a vrut să înduplece Înalta Poartă cu informații foarte prețioase, dovadă a credinței lui față de sultan. În acest scop a denunțat la Poartă legăturile tainice ale domnilor și boierilor români cu Rusia în frunte cu Constantin Brâncoveanu. Pentru a fi crezut, el a predat corespondența secretă a lui Constantin Brâncoveanu cu țarul Petru cel Mare. Declarațiile lui Orlik, au fost confirmate de către Talabă, agentul de la Constantinopol al principelui Francisc Rakoczi al II-lea, Talabă fiind folosit și el cândva de principe în legăturile secrete, avute de acesta cu țarul Rusiei.

Din toate acestea, domnul Țării Românești nu a aflat nimic.

Secretarul domnesc de limba italiană Antonio Mario del Chiaro a spus despre el că manifesta o prudență excesivă, dar însoțită, surprinzător, de o naivitate de-a dreptul copilărească. Pentru păstrarea marilor secrete de stat, domnul de la București a schimbat des curierii, scrisorile se scriau cu cifru a cărui cheie se afla în posesia unui foarte redus număr de persoane, consfăturile se țineau noaptea târziu la palatul domnesc, dar mai ales la Mogoșoia, emisarii puterilor străine intrau deghizați în Valahia. Dar colaboratorilor apropiați, domnul le acorda prea mare încredere, necrezând că îl pot trăda.

Străbunul meu a iubit fastul. Avea o curte aleasă. A încurajat artele și știința. Un portret dăruit mânăstirii Muntelui Sinai îl înfațșează pe Constantin Brâncoveanu îmbrăcat în mantie de postav albastru, împlănită cu hermină scumpă, pe margini și prinsă la gât cu aplică bătută în rubine. De o parte și alta a pieptului erau prinse câte 12 rânduri de găetane lucrate cu fir de aur. Pe sub mantie se vede halat strâns pe corp cu mâneci lungi din atlas venețian, manșetele mânelor sunt lungi și lucrate cu postav verde și flori de aur. Halatul închis cu nasturi mici până la jumătatea corpului este încins cu brâu îngust de postav verde ca și manșetele. Singura bijuterie era un inel de aur încrustat cu rubin, iar după moda vremii se sprijinea adesea într-un baston scurt cu mânerul lucrat în argint și încrustat cu pietre prețioase. 15

Chipul său era blând, cu sprâncene arcuite, mustața castanie, ochii căprui, care păreau uneori aprinși. La ospete, i se lumina fața, părea mai albă. A pus să - i fie zugrăviți copiii în fresca ctitorilor de la mânăstirea Hurezi. Aici la Hurezi putea să-și vadă pe toți copiii deodată ca într-un fel de fotografie pe pânză...

Osemintele Voievodului-Martir au fost aduse în țară de soția sa, Doamna Maria, în 1720 și îngropate pe ascuns în biserica Sf. Gheoghe-Nou din București. Mormântul a fost acoperit de o placă de marmora albă, fără nume, iar identificarea s-a făcut după descoperirea, în 1914, a unei candelă de argint cu înscrisura: "Aici odihnesc oasele fericitului Domn, Io, Constantin Brâncoveanu Basarab Voievod".

Cronica vremii ni-l descrie pe Brâncoveanu ca fiind un "Domn pravoslavnic, cu dragoste și râvnă creștină. Credința, acest sentiment sublim, i-a călăuzit întreaga viață și i-a fost sprijinul cel mai puternic în ceasul crâncen al morții. El a lăsat în sufletul poporului amintirea unui domn creștin bun și drept, iar în artă, operele create în epoca sa arată că deasupra suferințelor zilnice și a pericolelor neîntrerupte, gândul lui știa să se elibereze și să urce la Dumnezeu, purtat de aripile curate ale credinței".

La doua sute de ani de la moartea-i martirică, la 15 August 1914, Mitropolitul Primat dr. Conon Aramescu a celebrat primul parastas oficial la mormântul Voievodului. Cea de-a doua pomenire oficiala s-a înfăptuit la data de 21 Mai 1934. Atunci, sicriul cu moaștele brâncovene a fost depus în catedrala patriarhală, iar Patriarhul de atunci, Miron Cristea, a săvârșit un parastas în prezenta Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și a familiei regale. A treia comemorare oficiala a avut loc, mai aproape de noi, pe 29 Octombrie 1988 - la împlinirea a trei secole de la urcarea sa pe tron – printr-o slujbă înălțătoare, oficiată de ierarhi și preoți în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist. Biserica Ortodoxă Română, i-a canonizat pe Brâncoveanu și ai săi sub numele de Sfinții Mucenici Brâncoveni în 20 iunie 1992, stabilind și ziua de pomenire la 16 august pentru a nu coincide cu marea sărbătoare a Adormirii Maicii Domnului din 15 august. Apoi, zilele de 15 și 16 August 1992 au fost consacrate, atât la București, cât și la Hurezi-Vâlcea, ceremoniilor proclamării canonizărilor Sfinților Martiri Brâncoveni, în prezența membrilor Sfântului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist, precum și a mii și mii de credincioși, pentru a fixa definitiv în memoria noastră pe acest mare domnitor român care a preferat moartea martirică fața de alternativa trecerii la mahomedanism.

Descendența domnului a fost asigurată, din fericire, de copiii fiicelor sale, la mijlocul secolului al XIX-lea putând fi numărați peste două sute de urmași direcți în viață. Unul dintre descendenți, vă vorbește acum.

În 2014, cu prilejul împlinirii a trei sute de ani de la martiriu, rămășițele pământești ale domnului au fost dezgropate și plasate într-o raclă, care este expusă la Biserica Sfântul Gheorghe Nou din București.

(îndreptându- se foarte emoționat spre public)

Am să ies acum și eu din închisoarea Yedi Cule... Mai stau o zi sau două la Istanbul în așteptarea fratelui meu și apoi am să plec... Nu cu avionul spre Anglia... Nu. Voi pleca cu primul vapor... Spre Țara Românească... Așa cum a plecat altădată străbunul meu. Mai sunt lucruri multe de aflat despre el ... Mă voi duce să-i văd rămășițele pământești de la Biserica Sfântul Gheorghe Nou din București... Până atunci, am să citesc neostoit pe drumul meu spre casă din balada populară despre mărețul meu înaintaș:

Brâncovanul Constantin
 Boier vechi și domn creștin (...)
 „Alelei! tâlhari păgâni!
 Alei! voi feciori de câini! (...)
 Să fie pe gândul meu
 Să vă ștergeți pe pământ
 Cum se șterg norii la vânt,
 Să n-aveți loc de-ngropat,
 Nici copii de sărutat!“
 Turcii crunt se oțereau
 Și pe dânsul tăbărau,
 Haine mândre-i le rupeau,
 Trupu-i de piele jupeau,
 Pielea cu paie-o umpleau,
 Prin noroi o tăvăleau,
 Și de-un paltin o legau
 Și râzând așa strigau:
 „Brâncovene Constantin,
 Ghiaur vechi, ghiaur hain!
 Cască ochi-a te uita
 De-ți cunoști tu pielea ta?“
 „Câini turbați, turci, liftă rea!
 De-ți mânca și carnea mea,
 Să știți c-a murit creștin
 Brâncovanul Constantin!“ 16